Raadsvoorstel

Onderwerp	Pilot lokale inzet suïcidepreventie	Behandelaar:	Beleidsmedewerker volksgezondheid
Datum	24 maart 2025	Zaaknummer:	0320423036
Portefeuillehouder	J.W. Simonse	Bijlagen	geen

Korte beschrijving voorstel:

We vragen een besluit over het tijdelijk extra inzetten op suïcidepreventie in de gemeente Elburg voor 2025. Hierdoor kunnen inwoners die lang moeten wachten op geïndiceerde zorg óf waarbij er geen sprake is van een acute crisissituatie eerder passende ondersteuning krijgen. De beschikbare regionale afspraken zijn niet voldoende om lokaal een goede aanpak neer te zetten.

Met een pilot voor deze extra lokale inzet in 2025 dragen we bij aan de ambitie om de mentale gezondheid van inwoners te bevorderen. Deze ambitie staat in de nota Volksgezondheid. Ook lopen we vooruit op de Wet integrale suïcidepreventie die naar verwachting op 1 juni 2025 in werking treedt.

We vragen de raad om dekking voor deze pilot.

Te nemen besluit:
1. In te stemmen met het tijdelijk extra lokaal inzetten op suïcidepreventie voor 2025.
2. Hiervoor een budget van €43.520,00 vrij te maken uit de reserve sociaal domein.

Inleiding
Vanuit de regio Noord Veluwe gemeenten werken we samen aan het bevorderen van de mentale gezondheid.
Het Suïcide Preventie Centrum (SPC) is regionaal de uitvoeringspartner. Zij hebben vooral de rol van vraagbaak en zijn plek van expertise rondom crisissituaties. Het lukt vanuit de regionale structuur niet om de aanpak overal lokaal goed te implementeren. Lokaal is die behoefte er wel.
Op 26 juni 2024 werd de Wet Integrale suïcidepreventie gepubliceerd in het Staatsblad. Naar verwachting treedt de wet op 1 juni 2025 in werking. Gemeenten krijgen via de Wet Publieke Gezondheid de taak om uitvoering te geven aan dit thema. Het onderwerp mentale gezondheid en suïcide zijn al onderdeel van de nota volksgezondheid, maar krijgt hiermee een extra boost.
Voor Elburg is een uitvoerend projectplan opgesteld voor een pilot voor 2025.

Beoogd effect
Het voorkomen van suïcide onder inwoners.

Argumenten
1.1 Aandacht voor mentale gezondheid is een wettelijke taak.
In juni 2024 werd de Wet Integrale suïcidepreventie gepubliceerd. Als gevolg van deze wetgeving krijgen gemeenten een meer nadrukkelijke taak om lokaal suïcidepreventiebeleid te ontwikkelen en te implementeren. Suïcidepreventie wordt nadrukkelijker onderdeel van de Wet Publieke Gezondheid. Het beschermen en bevorderen van de (mentale) gezondheid in de breedte is nu al een taak voor

gemeenten. Met deze lokale pilot lopen we in de regio Noord Veluwe voor op landelijke wet- en regelgeving rondom suïcidepreventie. We geven een extra impuls aan de aanpak.

1.2 De huidige regionale inzet voldoet niet voldoende aan de vraag uit het veld.
Suïcidepreventie is onderdeel van gezondheidsbeleid en van Maatschappelijke Opvang / Beschermd Wonen (MO/BW). Voor gezondheidsbeleid werken we in de regio Noord Veluwe samen onder de paraplu van een regionale nota. Uitvoering richten wij lokaal in middels het Integraal Preventieplan voor een gezond en actief leven en de Uitvoeringsagenda Sociaal Domein. Begin 2024 kreeg de ambtelijke organisatie signalen dat de regionale inzet niet meer aansloot bij de lokale behoefte. Men signaleerde een gat tussen de informele zorg en geïndiceerde voorzieningen.
Partners uit het werkveld kwamen in een spagaat wanneer zij vermoedens van suïcidale gedachten bij inwoners hebben, maar er geen acute situatie is. Hiervoor bestaat momenteel geen passende voorziening. De regionale inzet van het Suïcide Preventie Centrum kan extra inzet op lokaal niveau niet bieden.

1.3 Zo kunnen we vroegtijdiger passende ondersteuning bieden aan inwoners.
Met de pilot voorzien we in een lokaal aanspreekpunt met expertise bij Stichting WIEL. Ook kan dit aanspreekpunt expertise delen met andere partners in het voorliggende veld. Verder zet dit aanspreekpunt het thema suïcidepreventie op de agenda bij relevante andere partners.
We focussen in Elburg tijdens de pilot op risicogroepen en hun omgeving. Dit zijn onder andere jongeren, statushouders en mensen die leven in armoede omdat het risico op suïcide bij deze groepen groter is. Op termijn kunnen de risicogroepen uitgebreid worden.

1.4 Deze pilot zorgt voor verbinding tussen het sociaal domein en de zorg.
De situatie rondom suïcidaliteit is heel complex. Vaak is er sprake van een opeenstapeling van problemen waardoor mensen klem komen te zitten en zelfdoding als enige uitweg zien. Suïcide is moeilijk te voorspellen, uniek voor ieder individu en wordt door iedere betrokkene anders ervaren. Daarom is het signaleren, helpen en behandelen ook zo ingewikkeld. In de praktijk is dis moeilijk. Het heeft grote impact én het vraagt om verantwoordelijkheid van iedereen die ermee te maken krijgt. Goede samenwerking is daarom essentieel om effectieve preventie te realiseren. De pilot zet in op samenwerking tussen partners in het sociale- en zorgdomein.

1.4 Suïcide heeft grote impact op de omgeving van plegers.
Suïcide komt vaak onverwachts. 60% van de plegers zijn niet in beeld bij GGZ. Dat maakt suïcidepreventie een maatschappelijk vraagstuk. De omgeving krijgt te maken met emotionele en praktische gevolgen. Het bespreekbaar maken kan helpen om stigma te verminderen en steun te bieden. Preventie helpt om signalen te herkennen en toegang tot passende hulp te verbeteren. Lokale cijfers zijn niet openbaar. Cijfers kunnen herleidbaar zijn naar personen. Ook is het belangrijk om context bij de cijfers te geven. Voor de provincie Gelderland ging het in 2022 om 200 suïcides, in 2023 om 241 suïcides en in 2024 om 239 suïcides. Landelijke gezien komen er dagelijks 5 personen om het leven door suïcide.

2.1 De beoogde in te zetten financiële middelen blijken niet inzetbaar.
Inspringend op de behoefte aan extra inzet op suïcidepreventie vanuit het veld, werd er samen met WIEL en het Suïcide Preventie Centrum, een uitvoeringsplan voor een pilot geschreven. Deze pilot is gestart in november 2024 en loopt eind december 2025 af. Beoogd werd de dekking te halen uit een overschot van regionale middelen MO/BW van voorgaand jaar. Immers was het budget al gelabeld voor bepaalde beleidsdoelstellingen en sloot dit goed aan. Jaarlijks is er een overschot van regionale middelen MO/BW die naar de gemeente komt en in de reserve komt. Ambtelijk werd gedacht hiermee pragmatisch invulling te geven aan de behoefte uit het veld en bij te dragen aan de bestaande beleidsdoelstellingen.
Door recente wijzigingen in wet- en regelgeving voor gemeentelijke financiën is dit niet meer mogelijk. Inkomende en uitgaande geldstromen worden strikt gescheiden. Gezien de hoogte van het bedrag is de raad aan zet om een besluit te nemen voor deze tijdelijke extra inzet. Daarna handelen we vanuit de middelen die wij via het gemeentefonds ontvangen.

Kanttekeningen

1.1 We stoppen de extra lokale inzet op suïcidepreventie.

De extra lokale inzet op het onderwerp suïcidepreventie wordt gestopt. De regionale inzet op hoofdlijnen blijft. Deze inzet sluit niet aan bij de behoefte uit het lokale veld. Hierdoor moeten inwoners met suïcidale gedachten langer wachten op hulp. Mogelijk verergert dit de klachten van de inwoners en komt hun gezondheid én die van hun omgeving in het gedrang.

1.2 We wachten op middelen vanuit het Rijk.

Naar verwachting treedt deze wetgeving per juni 2025 in werking. Daarna komt er budget via het gemeentefonds naar de gemeenten. De hoogte van dit budget is nog niet bekend. Naar verwachting is het niet voldoende om zowel de regionale werkzaamheden als de lokale extra inzet volledig te financieren. Een bijdrage vanuit de gemeentelijke middelen om de pilot te kunnen uitvoeren zal daarom alsnog nodig zijn. Wachten op de inwerkingtreding van de wet geeft vertraging in de lokaal ingezette uitvoeringsplannen.

Financiën

Deze pilot vraagt om een bedrag van €43.520,00 euro tot eind 2025. Dekking kan worden gehaald uit de reserve sociaal domein.

Communicatie/burgerparticipatie

Met de afdeling communicatie wordt afgestemd hoe we uiting geven aan dit onderwerp.

Vervolg

Stichting WIEL en het SPC geven uitvoering aan deze pilot.
Stichting WIEL wordt lokale aanjager / aanspreekpunt.

Medio 2025 volgt een gesprek met de relevante partners en evalueren we de resultaten van de pilot. Afhankelijk daarvan worden de vervolgstappen bepaald.

Bijlage(n)

geen

Elburg, 4 maart 2025

Het college van burgemeester en wethouders,

de burgemeester,	de secretaris,
ir. J.N. Rozendaal	Mw. mr. A.H. van der Maat-Bosma